

A LENGYELEK, AKIK HISZNEK EURÓPÁBAN ÉS EURÓPA, AMELY HISZ LENGYELORSZÁGBAN

- A lengyel EU elnökség olasz sajtóvisszhangja -

MANDÁK FANNI

2011. július 1-jétől Lengyelország vette át az Európai Unió soros elnöki tisztségét Magyarországtól. Jelen írás a lengyel elnökség első napjainak olaszországi sajtóvisszhangját foglalja össze, s bemutatja, hogy a megfogalmazott prioritások miként jelentek meg a legjelentősebb napi- és hetilapok hasábjain.

A lengyel elnökség programját ismertető dokumentum¹ a 2011-es év második félévének stratégiáját ismertette megfogalmazza Európa és az európai integráció előtt álló nehézségeket – a gazdasági válságot, az előregedési tendenciát, a jóléti társadalmi modellt ért kihívásokat –, ugyanakkor kiemeli, hogy ezek a problémák nem gyengítették, gyengítik az európai integrációt, hanem aláhúzták, aláhúzzák az európai integrációban rejlő potenciált. A lengyel elnökség szerint az Európai Uniót ért kihívásokra csak összeegyeztetett központi és tagállami politikákkal és stratégiákkal lehet hatékonyan reagálni, ezért kezdeményezi az integráció mélyítését és egy intenzívebb együttműködés kialakítását Brüsszel és a nemzeti kormányok között. Mindemellett Varsó szükségesnek tartja, hogy modernizálják a legfontosabb közös politikákat: a kohéziós és a mezőgazdasági politikákat, a K+F finanszírozására irányuló programokat, a kultúra és média-alapokat, valamint a transz-európai hálózatokat.

A lengyel elnökség programjában három cél megvalósítását tűzi ki: az európai integrációnak a fejlődés forrásává válását, a biztonságos Európa megteremtését és Európa nyitottságából adódó előnyök kihasználását.

Olaszország három legnagyobb napilapja a *Corriere della Sera*, a *La Repubblica* és a *La Stampa*. Mindhárom napilap valamelyik, Olaszország gazdasági életét meghatározó üzleti csoport közvetlen, vagy közvetett ellenőrzése alatt áll. A külföldön is a legelismertebb olasz lapként számon tartott *Corriere*, amely napi több mint 497 ezres példányszáma mellett olasz és angol nyelvű internetes honlappal is rendelkezik², a FIAT-Rizzoli csoport részleges ellenőrzése alatt áll, a torinói, napi 400 ezres példányszámban megjelenő *La Stampa*-val együtt. Az 449 ezres példányszámmal bíró *La Repubblica* napilap a *Carlo De Benedetti*³ által vezetett *Gruppo Editoriale L'Espresso* tulajdonában van 18 helyi napilappal és Olaszország második hetilapjával, a *L'Espresso*-val együtt.⁴ Bár a *La Repubblica* példányszámát tekintve a második helyre szorul, olvasótábora szempontjából, az ország vezető napilapjának számít 3.290 ezres olvasói számával.

A három vezető napilap mellett a két legnagyobb hetilap, az 1962-től vezető pozíciót betöltő, a Mondadori tulajdonában lévő *Panorama* és a *Gruppo Editoriale L'Espresso* tulajdonában álló *L'Espresso* számai is elemzés alá kerültek. A két hetilap nyomtatott verziója azonban nem foglalkozott sem a magyar elnökség leköszönésével, sem az új lengyel elnökség prioritásaival.

Alapvetően jellemző, hogy ez a két sajtóorgánium főként belpolitikai és olasz gazdasági hírekkel foglalkozik. Bár a *L'Espresso* rendelkezik egy állandó *Európa* címet viselő rovattal, az sem tett semmilyen említés a témával kapcsolatban.

A fent nevezett három napilap lengyel elnökségre vonatkozó írásai főként, az Eurocsoport ülésein való részvételi igénnyel, valamint a *Donald Tusk* liberális miniszterelnök által hozott fordulat kézzelfogható eredményeivel foglalkoztak, s nem elsősorban az elnöki prioritásokkal.

¹Programme of the Polish Presidency of the Council of the European Union. Forrás: http://pl2011.eu/sites/default/files/users/shared/o_prezydencja/programme_of_the_polish_presidency_of_the_council_of_the_eu.pdf (2011.09.29.)

²A nyomtatott formátumú újság olvasói tábora 2.725 ezer, míg az olasz nyelvű honlapot havi szinten 593 millió internetező nyitja meg. Forrás:

<http://www.rcsmediagroup.it/wps/portal/mg/attivita/quotidiani/corrieredellaser?language=it> (2011.09.29.)

³Fontos megjegyezni, hogy Carlo De Benedetti-t évtizedek óta komoly személyes és üzleti kapcsolatok kötik az Agnelli családhoz.

⁴A *Gruppo Editoriale L'Espresso* S.p.A. nyomtatott formátumú sajtóorgánumaival a piac 18,8 százalékát birtokolja. Forrás: http://www.gruppoespresso.it/uploads/tx_cir/Analyst_Presentation_July_2011.pdf (2011.09.29.)

A *Corriere della Sera* lengyel EU-elnökséget köszöntő írásainak⁵ fő irányvonalát a Donald Tusk miniszterelnöknek az Eurocsoport ülésein való részvételi szándékra vonatkozó bejelentése, s az e körül kibontakozó viták adták. „Amint átvesszük az elnökséget, részt kívánunk venni az Eurocsoport ülésein, annak érdekében, hogy rendelkezünk a megfelelő információkkal, s követni tudjuk az események alakulását” – fogalmazott Donald Tusk miniszterelnök. A lengyel kormányfő ugyanakkor éles kritikát fogalmazott meg a nemzetállamok által az elmúlt időszakban tanúsított „egoista” magatartással szemben és nyíltan elhatárolódott a korábbi, euroszeptikus lengyel kormány által képviselt irányvonalától.

A lap kitért arra, hogy Tusk-nak az Eurocsoport ülésein való részvételre irányuló törekvésének háttérben az októberi választások, illetve a választási kampány áll, mert bár az uniós csatlakozást széles társadalmi támogatottság övezte és övezi mind a mai napig, addig az euró bevezetése már nem rendelkezik ilyen bázissal Lengyelországban.

A lap összefoglalóan úgy véli, hogy a három lengyel prioritás (az Unió gazdasági és politikai fejlődési pályára állítása, egy biztonságos valamint nyitott Európa megteremtése) megvalósítása közül egyik sem lesz „egyszerű feladat”.

2011. július 2-án a *Corriere della Sera* véleményrovatóban megjelent cikkben *Luigi Offeddu*⁶ így fogalmaz: „Lengyelország jól indított, rögtön az első napon felemelte a hangját, s jelezte részvételi szándékát azon Eurocsoportnak a tanácskozásain, amelynek nem is tagja”. A szerző szerint az utóbbi időben nem példa nélküli, hogy egy ország soros elnökségének kezdetén vitákat kiváltó cselekedeteket visz végbe, ahogy ez történt Csehország és Magyarország esetében is, előbbi nyolc tonnás emlékművével, utóbbi pedig kultúrtörténeti szőnyegével generált diplomáciai bonyodalmakat. Jelen esetben azonban komolyabb problémáról van szó, hiszen „nem csupán folklór, vagy nemzeti büszkeség” van a háttérben. Egy olyan elnöklő ország kéri a tanácskozásokon való részvétel lehetőségét, amelynek növekedési rátája meghaladja a 4 százalékos éves szinten, akkor, amikor az euró zóna országainak átlagos növekedése csupán 1,6 %. A kérdés tehát nehezen visszautasítható, elfogadása esetén azonban felmerül a kérdés, hogy a jövőben más uniós, de nem euró zónabeli ország hasonló kérése esetén milyen döntés hozható.

A *La Repubblica* napilap július 3-án megjelent írása⁷ kihangsúlyozza, hogy Lengyelország számára az európai integráció nem válságként jelenik meg, hanem inspiráló forrásként. „Huszonkét évvel ezelőtt, a kommunizmus bukását követően a gazdasági növekedés 1 százalék volt...a nulláról kellett felépítenünk a modern demokráciát és egy prosperáló piacgazdaságot; hatalmas erőfeszítések árán, de sikerült, s ma Lengyelország növekedési rátája meghaladja a 4 százalékos” – emelte ki Radoslaw Sikorski lengyel külügyminiszter.

A cikk kiemeli az integráció területi bővítésének célkitűzését, amely magában foglalja a horvát csatlakozás véglegesítését, a török, a szerb és izlandi csatlakozások előmozdítását, egy új együttműködési mechanizmus kidolgozását Oroszországgal, a társulási megállapodás aláírását Ukrajnával, s ilyen irányú tárgyalások kezdeményezését Moldáviával és Belorussziával. A lengyel külügyminiszter szerint az Unió intézményében rejlő összes erőforrást kihasználva Európát még versenyképesebbé lehetne tenni.

Az írás kitér arra, hogy harminc évvel ezelőtt a gdansk-i munkások, s a lengyel nép szabadságba és emberi jogokba vetett hite megváltoztatta a világot. Lengyelország elnöksége során e hit által vezérelve, s e nézeteket képviselve kívánja Európát kivezetni a válságból, mert, ahogy Donald Tusk miniszterelnök mondta egy évvel ezelőtt: „Mi lengyelek hiszünk Európában”.

A *La Stampa* július 3-án közölt, a hivatalba lépő lengyel elnökségről szóló cikke főként az ország prosperáló gazdaságának bemutatásával foglalkozik. Az *Emanuele Novazio* által jegyzett cikk ismerteti a legfontosabb gazdasági adatokat az országról. A siker fontos elemeiként kiemeli a 20 százalékos vállalati adót, a munkahelyteremtő politika sikerét (az ország ebből a szempontból Európa harmadik legjobbjá), s a fiatal társadalmat, amely következménye, hogy Európában minden tizedik diák lengyel. Az eredmény pedig nem marad el, az országban már jelen lévő nagy amerikai, francia, német, koreai és japán multinacionális vállalatok, az elmúlt két évben megduplázták a befektetéseiket.

⁵ Caizzi Ivo: Ue, la presidenza polacca parte con un litigo. *Corriere della sera*, 2011. július 2.

Caizzi Ivo: E dopo le critiche l’Eurogruppo apre al ministro polacco. *Corriere della sera*, 2011. július 3.

Caprara Maurizio: “Varsavia guidi l’Ue fuori dalla paura”. *Corriere della sera*, 2011. július 6.

⁶ Luigi Offeddu: Se la Presidenza UE della Polonia comincia con i fuochi d’artificio. *Corriere della Sera*, 2011. július 3.

⁷ Radoslaw Sikorski: La promessa della Polonia. *La Repubblica*, 2011. július 3.

A cikk továbbá előtérbe helyezi Lengyelország uniós csatlakozását követő gazdasági fejlődését, amelyet egyenesen „lengyel csodának” nevez. *Stawomir Majman*, a Lengyel Befektetési Ügynökség elnöke szerint „először az elmúlt 150 évben, sikerült létrehozni egy jobb gazdaságot, s mindenekfelett sikerült jobb életet, életkörülményeket teremteni”. Az eredmények társadalomra gyakorolt pozitív hatása pedig jól mérhető, az Eurobarometer adatai szerint a lengyelek optimizmusa a legmagasabb a tagállamok között.⁸

A *La Stampa* cikke is kiemelten kezeli az Eurocsoport ülésein való lengyel részvételi szándékot, s az ezáltal keltett vitákat.

Összefoglalóan elmondható, hogy az olasz sajtó nem szentelt különösebb figyelmet a magyar-lengyel elnökségi staféta átadás-átvételnek, sem a leköszönő elnökség értékelésének, sem az új elnökség programjának, prioritásainak.

A megjelent cikkek többsége az Eurocsoport ülésein való részvételi szándék bejelentésével, s az ezáltal keltett vitákkal, felmerülő kérdésekkel foglalkozott, valamint a „lengyel csodaként” aposztrofált jelenség mibenlétével, mozgatórugóival, eredményeivel - a *La Stampa* július 3-i cikke egyenesen példaként állította a modellt az olasz gazdaság számára.

Az újságok figyelme nem annyira az elnökség stratégiájára, kitűzött céljaira, következő féléves munkájára irányult, hanem Lengyelország eddig elért eredményeire, s az európai politikába való berobbanására.

*

www.southeast-europe.org
dke@southeast-europe.org

© DKE 2011

⁸ Novazio Emanuele: La Polonia del miracolo ricca, ottimista e sexy. *La Stampa*, 2011. július 3.